

1 Ποιες οδηγίες είχε δώσει ο πρωθυπουργός κ. Σημίτης για την υπόθεση Οτσαλάν;

Ο πρωθυπουργός κ. Κ. Σημίτης από τριμήνου, αμέσως μετά την έξοδο του Αμπντουλάχ Οτσαλάν από τη Συρία, είχε δώσει σαφείς και αυστηρές οδηγίες να υλοποιηθούν τα εξής: α) να ενημερωθεί ο κούρδος ηγέτης ότι η Ελλάδα δεν δύναται και δεν προτίθεται να του χορηγήσει πολιτικό άσυλο, β) να αποτραπεί η είσοδός του στην Ελλάδα και γ) να εξασφαλιστεί ότι η κυβέρνηση δεν θα αιφνιδιαστεί. Οι πρωθυπουργικές εντολές ήταν μέρος μιας ευρύτερης πολιτικής που επιθυμεί να εφαρμόσει ο κ. Σημίτης και αποβλέπει στην αφαίρεση της κουρδικής παραμέτρου από τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Η ορθολογικοποίηση και η (κατά τα δυνατόν) ομαλοποίηση των ελληνοτουρκικών σχέσεων αποτελεί έναν από τους κεντρικούς στόχους του κ. Σημίτη. Το θέμα άλλωστε, μέσα σε αυτό το πνεύμα, το είχε συζητήσει τον Οκτώβριο στην Αττάλεια με τον τότε πρωθυπουργό της Τουρκίας κ. Μεσούτ Γιλμάζ.

Ο Πρωθυπουργός υπογράμμιζε σε όλους τους συνομιλητές του ότι η Ελλάδα δεν θα πρέπει να εισέλθει σε μια συγκρουσιακή πορεία με την Τουρκία με αφορμή το Κουρδικό - ιδιαίτερα όταν για το θέμα αυτό ολόκληρη η διεθνής κοινότητα συμπαρίσταται στην Αγκυρα. Επίσης, από την πρώτη στιγμή, χαρακτήριζε «στρατηγικό σφάλμα» την παραχώρηση στην Τουρκία του δικαιώματος να επικαλεστεί τις σχέσεις της Ελλάδας με το PKK για να δικαιολογεί τόσο την πολιτική της στο Αιγαίο όσο και την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο εσωτερικό της.

2 Ποια πρακτικά μέτρα ελήφθησαν για να αποτραπεί η είσοδος του Οτσαλάν στην Ελλάδα;

Η κυβέρνηση έδωσε οδηγίες στον διοικητή της ΕΥΠ κ. Χ. Σταυρακάκη να σταλούν ομάδες πρακτόρων για την επιτήρηση όλων των αεροδρομίων στα οποία μπορούσε να προσγειωθεί το αεροπλάνο που μετέφερε τον Αμπντουλάχ Οτσαλάν. Η εντολή που είχαν ήταν να ελέγχουν όλα τα ιδιωτικά αεροπλάνα προτού αποβιβαστούν οι επιβάτες τους. Σε περίπτωση που εντόπιζαν τον Οτσαλάν είχαν σαφείς εντολές να τον θέσουν αμέσως υπό περιορισμό και να ενημερώσουν τα προϊστάμενα κλιμάκια. Οι ομάδες των πρακτόρων είχαν πραγματικά εγκαίρως αναπτύχθει σε όλα τα αεροδρόμια της χώρας. Εν τούτοις το σύστημα δεν λειτούργησε...

3 Πώς ο Οτσαλάν πέρασε τελικά τους ελέγχους της ΕΥΠ;

Τα όσα συνέβησαν το βράδυ της άφιξης του Οτσαλάν στην Ελλάδα συνιστούν ένα μικρό πραξικόπημα από κύκλους των ελληνικών μυστικών υπηρεσιών, οι οποίες παραβίασαν όλες τις οδηγίες του Πρωθυπουργού. Ο πρωθυπουργός κ. Κ. Σημίτης στην ομιλία του στο Υπουργικό Συμβούλιο ανέφερε χαρακτηριστικά: «Αυτή η θέση, την οποία έχουμε ακολουθήσει εδώ και πολύ καιρό, ήταν μια θέση η οποία ενόχλησε κάποιους ανεύθυνους, κάποιους θερμοκέφαλους, κάποιους οι οποίοι εμφανίζονται ως εκπρόσωποι των επαναστατικών κινήσεων και ήθελαν με κάθε τρόπο να την ανατρέψουν. Δεν πιστεύω όμως ότι ήθελαν να ανατρέψουν μόνο αυτή τη θέση. Ήθελαν πιθανότατα να ανατρέψουν το σύνολο της πολιτικής και πιθανότατα την κυβέρνηση...».

Επειτα από ειδική κυβερνητική έρευνα αποκάλυψε ότι το βράδυ της 29ης Ιανουαρίου ο Οτσαλάν πέρασε πρακτικά από την αίθουσα VIP, την οποία άνοιξε ο κ. Γ. Μαγγίνας, μέλος του κλιμακίου της ΕΥΠ στο αεροδρόμιο. Με τη δική του βοήθεια, καθώς και άλλων μελών της ΕΥΠ, ο Οτσαλάν εξήλθε από το αεροδρόμιο και οδηγήθηκε στο κρησφύγετο που είχε ετοιμαστεί γι' αυτόν από την ίδια την ΕΥΠ.

Μια άκρως ελλιπή αλλά αποκαλυπτική εικόνα δίνει και η έκθεση της ΕΥΠ, η οποία συντάχθηκε στη βάση της αναφοράς ενός ειδικά εντεταλμένου πρακτόρα της που βρισκόταν στο αεροδρόμιο το κρίσιμο βράδυ. Πιο συγκεκριμένα: η αίθουσα VIP στην έκθεση της ΕΥΠ φέρεται να είχε κλειστεί από υπάλληλο της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας, ο οποίος λόγω των καθηκόντων του συνεργάζεται με τις ελληνικές μυστικές υπηρεσίες. Ο συγκεκριμένος υπάλληλος επικαλέστηκε (ψευδώς) σχετική ενημέρωση από το ελληνικό υπουργείο Αμυνας, σύμφωνα με την οποία θα έφτανε αερο-

ΑΠΟ
ΤΟ ΑΙΝΙΓΜΑ
ΣΤΟ
ΘΡΗΛΕΡ

Το πραξικόπημα της ΕΥΠ Το άγνωστο παρασκήνιο

Του Ν. ΜΑΡΑΚΗ

πλάνο που θα μετέφερε τον υφυπουργό Αμυνας της Ρωσίας για επίσημη επίσκεψη.

Ο πράκτορας της ΕΥΠ ανέφερε ότι είδε να εισέρχονται στην αίθουσα VIP τρία άτομα προερχόμενα από ιδιωτικό αεροπλάνο, το οποίο προφανώς δεν είχε ελέγξει κανείς. Ο πράκτορας πλησίασε και αναγνώρισε έναν εκ των εισερχομένων στην αίθουσα, ο οποίος δεν ήταν άλλος από τον τέως αντιπλοίαρχο κ. Α. Ναξάκη που συνοδεύονταν από μια γυναίκα και έναν άνδρα. Στη συνέχεια ο άνθρωπος της ΕΥΠ ζήτησε τα διαβατήριά τους και διαπίστωσε την ταυτότητα της γυναίκας, η οποία είναι γνωστή συνεργάτις του Οτσαλάν. Ο άνδρας έφερε τουρκικό διαβατήριό. Ενώ εξελισσόταν ο έλεγχος, από την αίθουσα πέρασε ένας ακόμη άνδρας, ο οποίος είχε το κεφάλι του σκεπασμένο με επίδεσμο, κατά τρόπο που έκρυβε το πρόσωπό του.

Κατά παράδοχο τρόπο ουδείς έλεγξε το διαβατήριό του τέταρτο αυτού προσώπου, το οποίο κινήθηκε ανεμπόδιστα προς την έξοδο. Ο κ. Ναξάκης και οι τρεις συνοδοί του επιβίβαστηκαν σε αυτοκίνητα και αναχώρησαν προς άγνωστη κατεύθυνση...

Ο πράκτορας της ΕΥΠ, ύστερα από κάποιο χρόνο και αφού τα αυτοκίνητα είχαν απομακρυνθεί, ενημέρωσε την υπηρεσία του. Ο διοικητής κ. Χ. Σταυρακάκης απουσίαζε εκείνες τις ημέρες στο εξωτερικό, ενώ ο υπαρχηγός της ΕΥΠ κ. Λουκόπουλος ενημέρωσε τηλεφωνικά τον υπουργό Δημόσιας Τάξης κ. Φ. Πετσάλνικο ότι «ενδεχομένως» να εισήλθε ο Οτσαλάν στη χώρα. Χρειάστηκε να περάσουν αρκετές ακόμη ώρες ώσπου να επιβεβαιωθεί από την ΕΥΠ η πληροφορία της εισόδου του Οτσαλάν.

Ενα ακόμη ενδιαφέρον στοιχείο: ο πύργος ελέγχου παρέλειψε να ενημερώνει την Αστυνομία για το αεροπλάνο του Οτσαλάν παρά το γεγονός ότι είχε ειδικές εντολές να πληροφορεί τις αρχές ασφαλείας για όλα τα ιδιωτικά αεροπλάνα που προσγειωνόνταν στο Ελληνικό εκείνες τις ημέρες...

4 Ποια η σχέση του κ. Ναξάκη με την ΕΥΠ;

Εγγράφα των ελληνικών μυστικών υπηρεσιών καταγράφουν τον κ. Α. Ναξάκη ως «πηγή». Η κυβέρνηση επίσης πληροφορήθηκε (κατόπιν εορτής) ότι ο κ. Ναξάκης επισκεπτόταν τα γραφεία της ΕΥΠ, στην οδό Κατεχάκη, τουλάχιστον δύο φορές την εβδομάδα και είχε πολώμενες συναντήσεις με υψηλόβαθμα στελέχη. Επίσης, πρόσφατα είχε υποβάλει στην ΕΥΠ έγγραφο αίτη-

μα για τη χρηματοδότηση γραφείων κουρδικών οργανώσεων. Το αίτημα αυτό ικανοποιήθηκε...

5 Από την κυβέρνηση ποιοι χειρίστηκαν την υπόθεση Οτσαλάν;

Ο πρωθυπουργός κ. Σημίτης είχε εξουσιοδοτήσει πολιτικά τον κ. Θ. Πάγκαλο να χειριστεί την υπόθεση Οτσαλάν, καθώς και όλο το φάσμα των θεμάτων που ανέκυπταν. Σύμφωνα με τη ρύθμιση που έγινε, ο κ. Πάγκαλος θα είχε ταυτόχρονα συντονιστικές και αποφασιστικές αρμοδιότητες. Σημαντική πρακτική βοήθεια στον κ. Πάγκαλο έδωσε ο διευθυντής του διπλωματικού του γραφείου κ. Β. Παπαϊωάννου. Αντίθετα, ο νυν υπουργός Εξωτερικών κ. Γ. Παπανδρέου και ο νυν υπουργός αναπληρωτής κ. Ι. Κρανιδιώτης κρατήθηκαν εντελώς έξω από την υπόθεση. Το δεύτερο μέλος της υπουργικής ομάδας ήταν ο κ. Αλ. Παπαδόπουλος, ο οποίος είχε άλλωστε την ευθύνη της ΕΥΠ. Ο τρίτος άνθρωπος ήταν ο κ. Σ. Κοσμίδης, γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου, που είχε κυρίως τον ρόλο συνδέσμου με τον Πρωθυπουργό.

6 Ποιος πήρε την απόφαση για έναρξη διαβουλεύσεων με τον Οτσαλάν;

Ο κ. Πάγκαλος είχε τη δική του πολυδιάστατη παρουσία μέσα σε όλες αυτές τις διαδικασίες. Κατά πρώτον ανέλαβε κεντρικό ρόλο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων του κυβερνητικού κλιμακίου. Κατά δεύτερον, διατήρησε μια αυτοτελή ομαλή επικοινωνία με τον κ. Ναξάκη, με τον οποίο γνωρίζεται παιδιόθεν. Ο τέως υπουργός Εξωτερικών ανέλαβε την πρωτοβουλία και συνεννοήθηκε με τον κ. Ναξάκη να εγκατασταθούν οι συζητήσεις με τον Οτσαλάν χωρίς να υπάρχει κάποια προηγούμενη σχετική κυβερνητική απόφαση. Απλώς ο κ. Πάγκαλος απέφυγε να προσδιορίσει ποιος θα ήταν ο εκπρόσωπος της ελληνικής πλευράς. Η επικοινωνία των κκ. Πάγκαλου και Ναξάκη συνεχίστηκε όλο το διάστημα που ο Οτσαλάν παρέμεινε στην Ελλάδα.

Ο κ. Πάγκαλος ήταν επίσης αυτός που μετέφερε στον πρωθυπουργό κ. Σημίτη την άποψη όλης της ομάδας των υπουργών ότι χρειάζεται να επιτευχθεί συνεννόηση απευθείας με τον Οτσαλάν. Το βασικό επιχείρημα ήταν ότι πρέ-

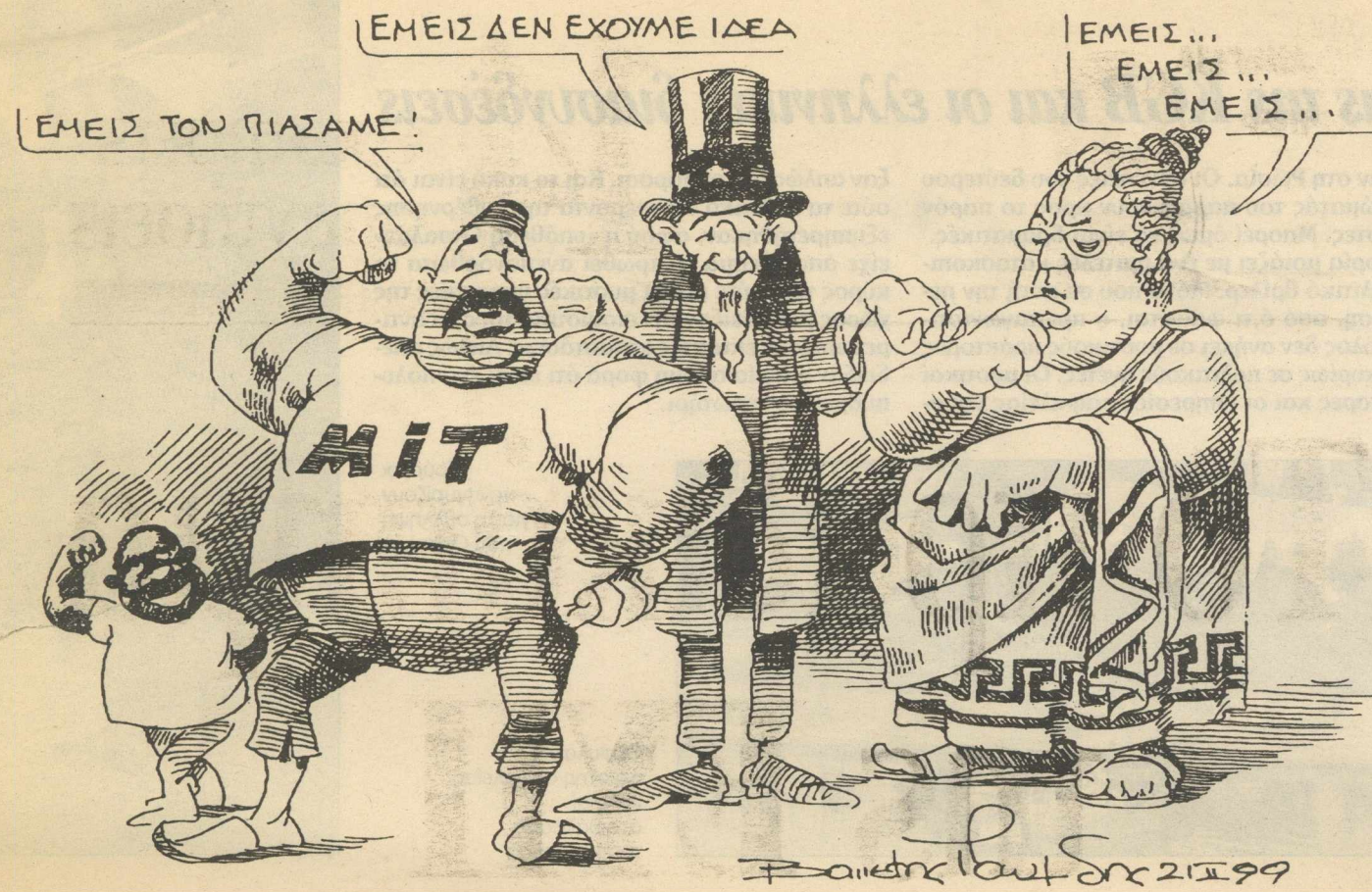
πει να επιτευχθεί μια γρήγορη λύση ώστε, πρώτον, να μην εκτεθεί η Ελλάδα διεθνώς και, δεύτερον, να αποφευχθεί μια πολιτική κρίση. Όλα τα μέλη της ομάδας που διαχειρίστηκε την υπόθεση Οτσαλάν φαίνεται να βρίσκονταν υπό την επήρεια της ανησυχίας ότι οι υποστηρικτές του Οτσαλάν μπορούσαν να δημιουργήσουν μεγάλη κλίμακα εσωκομματικό και πολιτικό πρόβλημα στην κυβέρνηση. Γι' αυτό προσπαθούσαν να δημιουργήσουν όρους συνεννόησης και κατευνασμού.

Τις ίδιες εκείνες ώρες ανώτατα κομματικά και κυβερνητικά στελέχη κατέθεσαν την πρόταση για πρόσκληση του Οτσαλάν στο συνέδριο του ΠΑΣΟΚ τον ερχόμενο Μάρτιο και την ως τότε «ιδιωτική φιλοξενία» του στην Ελλάδα.

7 Ποια είναι η ουσία της μομφής που αποδίδεται από τον πρωθυπουργό κ. Σημίτη στην υπουργική ομάδα που χειρίστηκε την υπόθεση Οτσαλάν;

Ο πυρήνας της κριτικής του κ. Σημίτη προς τους υπουργούς του αποδίδεται από τον εκπρόσωπο Τύπου του Πρωθυπουργού κ. Γ. Πανταγιά, ο οποίος σε κλειστή κομματική συνεδρίαση την περασμένη Παρασκευή ανέφερε τα εξής: «Αποδείχθηκε ακόμη μία φορά ότι γυναίκα ολίγον έγκυος δεν μπορεί να υπάρξει. Πολιτική με μιάμιση γραμμή είναι καταδικασμένη σε αποτυχία. Πέρα από τα αστυνομικά σενάρια που δεν είναι ποτέ η αιτία αλλά το αποτέλεσμα, η μιάμιση γραμμή είναι υπεύθυνη για όσα συνέβησαν. Συγκεκριμένα, δίπλα στη μία και επίσημη γραμμή "δεν επιθυμούμε να γίνουμε μέρος τμήμα του κουρδικού προβλήματος" κάποιες επέβαλαν και κάποιες αποδέχθηκαν και τη μισή γραμμή της ιδιωτικής φιλοξενίας του Οτσαλάν. Ιδιωτικό όμως στην πολιτική δεν υπάρχει...». Οι φράσεις αυτές είναι αποκαλυπτικές. Προφανώς τα κυκλώματα των μυστικών υπηρεσιών και οι ακραίοι εθνικιστές βουλευτές είναι εκείνοι που «επέβαλαν» και οι υπουργοί που χειρίστηκαν την υπόθεση είναι αυτοί που «αποδέχθηκαν» την ιδέα της ιδιωτικής φιλοξενίας του Οτσαλάν στην Ελλάδα...

Όλοι όσοι αναμείχθηκαν στις διαπραγματεύσεις με τον Οτσαλάν σήμερα αποδέχονται ότι ορισμένα «κυκλώματα» προσπάθησαν να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για τη μόνιμη εγκατά-

της υπόθεσης Οτσαλάν

σταση του ηγέτη του PKK στην Ελλάδα και τη μετατροπή της σε βάση ακαθόριστου χαρακτήρα επιχειρήσεων εναντίον της Τουρκίας. Οι κινήσεις αυτές είναι κατά άλλους «πατριωτικές», κατά άλλους «ιδιοτελείς». Ούτως ή άλλως όμως έγινε προσπάθεια να επιβληθούν με πραξικοπηματικό τρόπο και με τη δημιουργία τετελεσμένων από τα οποία υπέθεταν ότι η κυβέρνηση δεν θα μπορούσε να διαφύγει.

8 Ποιος συναντήθηκε με τον Οτσαλάν;

Ο διοικητής της ΕΥΠ κ. **Χ. Σταυρακάκης** κλήθηκε από τον κ. Πετσάλνικο, τότε υπουργό Δημόσιας Τάξης, να επιστρέψει εσπευσμένα από τη Ρουμανία όπου βρισκόταν για να αναλάβει τις επαφές με τον Οτσαλάν. Ο κ. Σταυρακάκης και ο Οτσαλάν είχαν συναντηθεί ορισμένες φορές στο παρελθόν και διατηρούσαν σχέσεις εμπιστοσύνης. Ετσι και έγινε.

Η πρώτη συμφωνία που έγινε αφορούσε την αναχώρησή του για την Ολλανδία, όπου υποτίθεται ότι θα του δινόταν η δυνατότητα προσφυγής στο Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Οι ελληνικές μυστικές υπηρεσίες διευκόλυναν τον κ. Ναξάκη να εξασφαλίσει τα απαραίτητα για το ταξίδι αυτό.

9 Πώς κατάλαβαν οι Ολλανδοί ότι ο Οτσαλάν πετούσε προς τα εκεί;

Τους το είπε ο ίδιος. Ο Οτσαλάν επικοινωνήσε τηλεφωνικά με τους ολλανδούς δικηγόρους του για να ρυθμίσει την υπόθεση της προσφυγής του στο Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και κατά τη διάρκεια της συζήτησης μαζί τους αποκάλυψε τον ακριβή τόπο διαμονής του. Η καταγραφή της πληροφορίας από τις ξένες μυστικές υπηρεσίες διαπιστώθηκε ύστερα από μερικές ώρες, όταν η ολλανδική κυβέρνηση έκανε διάβημα προς την ελληνική. Ο ολλανδός πρεσβευτής στην Αθήνα ζήτησε από το ελληνικό υπουργείο Εξωτερικών πληροφορίες για την υπόθεση Οτσαλάν και σημείωσε τις φήμες που κυκλοφορούσαν για την παρουσία του αρχηγού του PKK στην Ελλάδα. Η κίνηση αυτή αποτελούσε σαφή ένδειξη ότι η πληροφορία είχε διαρρεύσει.

Οι Ολλανδοί ως εκ τούτου πήραν αμέσως μέτρα για να εμποδίσουν την προσέγγιση του αε-

ροπλάνου του Οτσαλάν και τα εφάρμοσαν αποτελεσματικά. Τα αεροδρόμιά τους αρνήθηκαν να δώσουν άδεια προσέγγισης, με αποτέλεσμα να υποχρεωθεί ο Οτσαλάν σε μια περιπετειώδη πτήση πάνω από διάφορες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.

10 Πότε πληροφορείται η κυβέρνηση την αποτυχία της μετάβασης του Οτσαλάν στην Ολλανδία;

Όταν ενημερώνεται από την ΕΥΠ ότι το αεροπλάνο του Οτσαλάν πλησιάζει εκ νέου στον ελληνικό εναέριο χώρο και ζητεί επειγόντως να προσγειωθεί διότι δεν έχει καύσιμα. Οι κκ. Πάγκαλος και Παπαδόπουλος αποφασίζουν να δοθεί άδεια προσέγγισης στο στρατιωτικό αεροδρόμιο του Αραξου. Την ίδια ώρα γίνονται ορισμένες κινήσεις στο αεροδρόμιο της Κέρκυρας με στόχο την παραπλάνηση όσων άλλων παρακολουθούν την υπόθεση.

Οι ενδοκυβερνητικές διαβουλεύσεις αποκτούν αγωνιώδη χαρακτήρα, διότι έπρεπε να αποτραπεί η αποκάλυψη της παρουσίας του Οτσαλάν στην Ελλάδα. Διατυπώνονται σκέψεις για διάφορες εναλλακτικές λύσεις, οι οποίες προσκρούουν όλες στη δήλωση της ΕΥΠ ότι «αδυνατεί» να τις υλοποιήσει και ότι «στερείται των επιχειρησιακών δυνατοτήτων» που θα επέτρεπαν την αξιόπιστη πρακτική προώθηση και υλοποίηση των κυβερνητικών ιδεών.

11 Πότε πληροφορήθηκε η Τουρκία την παρουσία του Οτσαλάν στην Αθήνα;

Την 29η Ιανουαρίου, λίγες μόνο ώρες μετά την προσέγγιση του αεροπλάνου του, από τις αμερικανικές υπηρεσίες.

Ο πρεσβευτής σύμβουλος της τουρκικής πρεσβείας κ. **Τατζάν Ιντέμ** έλαβε εντολές από την κυβέρνησή του να υποβάλει διάβημα στις ελληνικές αρχές τις πρώτες πρωινές ώρες του Σαββάτου 30 Ιανουαρίου. Μέσα στη νύχτα ο κ. Ιντέμ επικοινωνήσε με τον πρέσβη κ. **Κ. Γεροκωστόπουλο**, διευθυντή Ελληνοτουρκικών σχέσεων. Ο έλληνας διπλωμάτης απέρριψε (ως όφειλε) το τουρκικό διάβημα ως «αβάσιμο» και διαβεβαίωσε τον συνομιλητή του ότι ο Οτσαλάν δεν βρίσκεται στην Ελλάδα. Ούτως ή άλλως η ελληνι-

κή κυβέρνηση πήρε το πρώτο μήνυμα ότι η Αγκυρα νωρίριζε...

Μερικές ώρες αργότερα ο έλληνας πρεσβευτής στην Αγκυρα κ. **Δ. Νεζερίτης** κλήθηκε στο υπουργείο Εξωτερικών από τον υφυπουργό κ. **Χακτανίρ**. Η συζήτηση αυτή ήταν η πιο δύσκολη, καθώς ο κ. Χακτανίρ επεσήμανε τις καταστροφικές συνέπειες που μπορούσε να έχει για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις οποιαδήποτε απόφαση της Αθήνας να κρατήσει τον Οτσαλάν σε ελληνικό έδαφος. Η τουρκική κυβέρνηση δεν είχε τόσο την πρόθεση να δείξει ότι γνώριζε όσο να προειδοποιήσει την ελληνική πλευρά για την πολιτική - διπλωματική κρίση που θα εγκαινιάζταν αμέσως μόλις επιβεβαιωνόταν η πρόθεση της Ελλάδας να προσφέρει οποιαδήποτε μορφή καταφύγιο στον Οτσαλάν.

12 Πότε παρεμβαίνουν οι Αμερικανοί;

Με μια έννοια οι Αμερικανοί είναι διαρκώς παρόντες στην υπόθεση. Παρακολουθούσαν τον Οτσαλάν εδώ και αρκετά χρόνια, είχαν στη διάθεσή τους όλους τους τηλεφωνικούς αριθμούς του, είχαν καταγράψει τις επαφές του στην Ευρώπη. Τα συστήματα ηλεκτρονικής επιτήρησης που εγκαταστάθηκαν από αμερικανούς τεχνικούς στη μεθόριο Τουρκίας-Ιράκ αποτέλεσαν τη βάση σειράς επιχειρησιακών επιτυχιών των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων και εξασφάλισαν μεγάλο όγκο πρόσθετων στοιχείων γύρω από τον Οτσαλάν.

Ο ίδιος ο Οτσαλάν άθελά του προσέφερε στις αρμόδιες αμερικανικές υπηρεσίες μια πολύ πρακτική βοήθεια: χρησιμοποιούσε συνεχώς το κινητό τηλέφωνο του. (Προφανώς είχε την πεποίθηση ότι δεν είναι δυνατή η υποκλοπή των συνομιλιών και ο εντοπισμός του πομπού, αλλά αγνοούσε ή υποτιμούσε τις δυνατότητες των ηλεκτρονικών συστημάτων που έχουν αναπτύξει οι Ηνωμένες Πολιτείες καθώς και ορισμένες άλλες χώρες.) Οσο μάλιστα ήταν στη Συρία βρισκόταν μέσα στην άμεση εμβέλεια της βάσης του Ιντσιρλίκ, η οποία είναι εξοπλισμένη (μεταξύ άλλων) και με συστήματα ηλεκτρονικής επιτήρησης. Στην Ελλάδα επίσης είναι γνωστό ότι στην Κρήτη υπάρχουν εγκαταστάσεις των Ηνωμένων Πολιτειών που έχουν ειδική αποστολή την παρακολούθηση ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Σύμφωνα με όλα τα διαθέσιμα στοιχεία οι Αμερικανοί δεν «έχασαν» ούτε μία στιγμή τον Οτσαλάν μετά την αναχώρησή του από τη Συρία.

Ο αμερικανός πρεσβευτής στην Αθήνα κ. **Νίκολας Μπερνς** συναντήθηκε μάλιστα με τον κ. Πάγκαλο ειδικά για να του επισημάνει την ευαισθησία της Ουάσιγκτον απέναντι στο θέμα της «τρομοκρατίας» του PKK και να του υπογραμμίσει τη θέση των ΗΠΑ ότι όλες οι κυβερνήσεις των χωρών του NATO θα πρέπει να απόσχουν από την παροχή οποιασδήποτε βοήθειας προς τον Οτσαλάν. Ο πρεσβευτής των ΗΠΑ χειρίστηκε τον λόγο του με τρόπο που έδινε προς τον έλληνα τότε υπουργό Εξωτερικών το σαφές μήνυμα ότι οι αμερικανικές υπηρεσίες γνώριζαν καλά τις εξελίξεις. Αλλωστε το ερώτημα «αν τον έχετε, τι θα τον κάνετε;» που απηύθυνε ο κ. Μπερνς στον κ. Πάγκαλο δεν επέτρεπε πολλά περιθώρια αισιοδοξίας ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες θα έκαναν τα «στραβά μάτια»...

13 Γιατί μεταφέρθηκε ο Οτσαλάν στην Κέννα;

Όταν άρχισε η έρευνα για πιθανά ασφαλή καταφύγια του Οτσαλάν εκτός Ελλάδας, η ΕΥΠ ανέφερε ότι διατηρούσε ακόμη ορισμένες «επαφές» με τη Νότιο Αφρική. Ο κ. Πάγκαλος εξουσιοδότησε τον κ. Σταυρακάκη να προχωρήσει με τους υψηλότερους δυνατούς ρυθμούς σε συνεννοήσεις με τους ανθρώπους που θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν την (ανεπίσημη) ανοχή της κυβέρνησης της Νοτίου Αφρικής ώστε ο αρχηγός του PKK να μεταφερθεί εκεί να φιλοξενηθεί για κάποιο διάστημα σε ένα απομακρυσμένο αγρόκτημα.

Η μεταφορά του Οτσαλάν στην Κέννα απέβλεπε αφενός στην ταχύτερη δυνατή απομάκρυνσή του από την Ελλάδα ώστε να αποφευχθεί το πολιτικό - διπλωματικό σκάνδαλο και αφετέρου στο να μειωθούν οι αποστάσεις και οι κίνδυνοι που θα ανέκυπταν όπου να φτάσει στον τελικό προορισμό του. Οι διαθέσιμες εγκαταστάσεις για τον σκοπό αυτό ήταν οι δύο ελληνικές πρεσβείες στη ζώνη κοντά στη Νότιο Αφρική, δηλαδή στη Ζιμπάμπουε και στην Κέννα. Η Ζιμπάμπουε θεωρήθηκε πιο ριψοκίνδυνη επιλογή λόγω των συστηματικών αστυνομικών ελέγχων προς τους ξένους ταξιδιώτες, οπότε θα αποκαλυπτόταν και η πλαστότητα των εγγράφων που έφεραν ο Οτσαλάν και οι συνεργάτες του. Η Κέννα, αντίθετα, δεν δημιουργούσε πρόβλημα - κατά την είσοδο τουλάχιστον. Όταν γινόταν αυτός ο σχεδιασμός, υπήρχε η εντύπωση πως οι διαβουλεύσεις με τις επαφές της ΕΥΠ στη Νότιο Αφρική θα ολοκληρώνονταν μέσα σε κάποιες ώρες. Τελικά όμως φαίνεται ότι ήταν λανθασμένη η εκτίμηση του κ. Σταυρακάκη για το είδος της επιρροής που μπορούσε να ασκηθεί στις «επαφές» από την Πραιτώρια.

Όταν διαπιστώθηκε ότι τον νοτιοαφρικανικό σενάριο απέτυχε, άρχισαν επικοινωνίες με κάποιους ανθρώπους από τις Σεϋχέλλες και τον Άγιο Μαυρίκιο, τα δύο νησιωτικά κράτη της περιοχής. Όταν όμως πλησίαζαν σε κάποιο τέλος, οι εξελίξεις πήραν την τροπή που οδήγησε στη σύλληψη του Οτσαλάν.

Η αρχική πρόθεση μάλιστα ήταν να φύγει απευθείας από το αεροδρόμιο προς ένα αχανές αγρόκτημα το οποίο ανήκει σε άνθρωπο που δεν θα μπορούσε να συγκεντρώσει την προσοχή των ξένων υπηρεσιών. Τελικά προτιμήθηκε η λύση της πρεσβείας, η οποία ήταν και το μεγάλο λάθος: η ελληνική κυβέρνηση στερήθηκε κάθε δυνατότητα να αρνηθεί την ανάμειξή της στην υπόθεση Οτσαλάν.

14 Πώς εντοπίστηκε ο Οτσαλάν στην Κέννα;

Για μία ακόμη φορά, από το κινητό τηλέφωνο του. Αρχικά είχε επιβληθεί σε όλη την ομάδα «σιγή ασυρμάτου», δηλαδή αποχή από οποιαδήποτε εξωτερική επικοινωνία. Οι κανόνες όμως άντεξαν μόλις 48 ώρες. Στη συνέχεια τα κινητά «πήραν φωτιά»... Επιπλέον, ο συνοδός του Οτσαλάν, ταγματάρχης της ΕΥΠ κ. **Σ. Καλεντερίδης**, ήταν ουσιαστικά «καμένος», καθώς είχε πολλές φορές εντοπιστεί από ξένες μυστικές υπηρεσίες και ήταν γνωστή η άμεση ανάμειξή του στις κουρδικές υποθέσεις. Κατά συνέπεια ο εντοπισμός του Οτσαλάν (ακόμη και αν υποθέσουμε ότι είχε διαφύγει) ήταν απλώς υπόθεση χρόνου. Στα λάθη αυτά προστέθηκε βέβαια και η άγνοια των ελλήνων αρμοδίων. Το Ναϊρόμπι, η πρωτεύουσα της Κέννας, είναι ένας από τους μεγαλύτερους σταθμούς της CIA στην Αφρική. Επιπλέον, όταν έφτασε ο Οτσαλάν, βρίσκονταν εκεί εκατοντάδες πράκτορες του FBI και της CIA, οπότε ήταν εξαιρετικά εύκολα τόσο η παρακολούθηση της ελληνικής πρεσβείας όσο και η απομόνωση της βοήθειας που στάλθηκε από την ΕΥΠ στη συνέχεια.

Του Δ. ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Αμπντουλάχ Οτσαλάν, όπως λένε στενοί συνεργάτες του, έχει δύο ελαττώματα: του αρέσει να μιλάει στο τηλέφωνο και κρατάει λεπτομερές αρχείο για τις κινήσεις του. Το πρώτο απεδείχθη μοιραίο για τον ίδιο. Ήταν εκείνο που απεκάλυψε τα ίχνη του στις μυστικές υπηρεσίες των ΗΠΑ, από την εποχή ακόμη που βρι-

σκόταν στη Ρωσία. Οι συνέπειες του δεύτερου ελαττώματός του παραμένουν προς το παρόν άγνωστες. Μπορεί όμως να είναι δραματικές. Η ιστορία μοιάζει με ένα ημιτελές κατασκοπικό-πολιτικό θρίλερ. Μόνο που σε αυτή την περίπτωση, από ό,τι φαίνεται, ο πρωταγωνιστικός ρόλος δεν ανήκει σε μυστικούς πράκτορες αλλά κυρίως σε πολιτικούς ηγέτες. Οι μυστικοί πράκτορες και οι υπηρεσίες ασφαλείας υπήρ-

ξαν απλώς οι κομπάρσοι. Και το κακό είναι ότι ούτε τα πολιτικά συμφέροντα της κυβέρνησης εξυπηρετήθηκαν, αφού η «υπόθεση Οτσαλάν» είχε αποτέλεσμα να τρωθεί ανεπανόρθωτα το κύρος της, ούτε και οι μυστικές υπηρεσίες της χώρας μας έδειξαν την ετοιμότητά τους να αντιμετωπίσουν έκτακτες καταστάσεις. Απλώς απέδειξαν για μία ακόμη φορά ότι είναι ένα πολύπυθμενο σουρωτήρι.

Ο ΠΡΩΤΗΝ υπουργός Εξωτερικών κ. Θ. Πάγκαλος, ο οποίος ενεπλάκη άμεσα στην «υπόθεση Οτσαλάν», ακόμη και σε δημόσιες τοποθετήσεις του διατυπώνει ένα ερώτημα: «Γιατί ο Α. Οτσαλάν, ενώ περίμενε να εκδικαστεί η αίτησή του για χορήγηση πολιτικού ασύλου, προτίμησε να φύγει από την Ιταλία;». Είναι αλήθεια ότι η απάντηση σε αυτό το ερώτημα είναι ο μίτος που οδηγεί στους λαβυρίνθους της περιπλάνησης του κούρδου ηγέτη στις ευρωπαϊκές και αφρικανικές πρωτεύουσες, αποκαλύπτει τις υπογειες πολιτικές διαδρομές και καταδεικνύει το εύρος της ηθελιμένης ή αθέλητης παραπλάνησής του ή ακόμη και παράδοσής του στους διώκτες του.

Από την ημέρα που ο ηγέτης των Κούρδων υποχρεώθηκε, λόγω της γνωστής συμφωνίας του προέδρου της Συρίας Χαφέζ Αλ Ασσαντ με την Αγκυρα, να εγκαταλείψει τη Δαμασκό, μελετούσε δύο εναλλακτικές λύσεις: η πρώτη ήταν να εγκατασταθεί στην Ελλάδα και η δεύτερη στη Ρωσία. Η οργάνωση της επιχείρησης μεταφοράς του σε αυτές τις χώρες είχε ανατεθεί σε δύο άτομα της απολύτου εμπιστοσύνης του: σε έναν ελληνικής καταγωγής επιχειρηματία, που ήταν ο άνθρωπος για όλες τις «βρώμικες δουλειές», όπως λέγεται, δηλαδή να προμηθεύει τους Κούρδους με όπλα και να διασφαλίζει τη χρηματοδότηση του αγώνα τους, και, από την άλλη πλευρά, σε ένα υψηλόβαθμο στέλεχος της πρώην ΚGB το οποίο υπήρξε κάποτε και ο σύνδεσμος της μυστικής υπηρεσίας της ΕΣΣΔ με τον κούρδο ηγέτη.

● Η γιάφκα της Κρήτης

Είναι ήδη γνωστό ότι το πρώτο σχέδιο για τη μυστική μετάβαση του Οτσαλάν στην Ελλάδα, όπως έχει ήδη αποκαλύψει «Το Βήμα», προέβλεπε την επιβίβασή του σε ιδιωτικό αεροσκάφος που θα προσγειωνόταν στο Ηράκλειο της Κρήτης, από όπου θα οδηγούνταν σε ένα σπίτι όπου θα διέμενε για ένα χρονικό διάστημα με ψευδώνυμο και κάνοντας χρήση πλαστού διαβατηρίου ολλανδού ευρωβουλευτή. Για το σχέδιο αυτό, στην επεξεργασία του οποίου, εκτός των άλλων, μετείχαν και έλληνες βουλευτές που αποτελούσαν το επανομαζόμενο «φιλοκουρδικό λόμπι», δεν ζητήθηκε ποτέ η συγκατάθεση των μυστικών υπηρεσιών της Ελλάδας.

Παρά ταύτα, το σχέδιο που δεν ευδοκίμησε τότε, μετά και την άρνηση του πρωθυπουργού κ. Κ. Σημίτη να συναινέσει στην πραγματοποίησή του (η απάντησή του Πρωθυπουργού, όταν του γνωστοποιήθηκε από τον βουλευτή κ. Α. Μπαντουβά η πρόθεση του κ. Οτσαλάν να έρθει στην Ελλάδα, είναι γνωστή: «Μη μου το κάνετε αυ-

Τούρκοι πανηγυρίζουν για τη σύλληψη του Οτσαλάν

Οι φυλακές υψίστης ασφαλείας σε νησί στη θάλασσα του Μαρμαρά

Γιατί έφυγε από την Ιταλία, γιατί ήρθε στην Από τη Ρώμη στα

τό, έχω τόσα προβλήματα», ουδέποτε εγκαταλείφθηκε.

Με τη βοήθεια του υψηλόβαθμου στελέχους της ΚGB ο Α. Οτσαλάν, όπως αποκαλύπτουν σήμερα στενοί συνεργάτες του, αναχώρησε για τη Μόσχα. «Ήταν το ίδιο άτομο που, σε συνεργασία με τον πρωθυπουργό της Ρωσίας κ. Πριμακόφ», εκμυστηρεύθηκε στενός συνεργάτης του κούρδου ηγέτη, «επεξεργάστηκαν το σχέδιο της μετάβασής του στην Ιταλία. Η μετάβαση του Οτσαλάν στην Ιταλία ήταν σε γνώση της ρωσικής κυβέρνησης που τον βοήθησε να επιχειρήσει αυτό το εγχείρημα». Τα στοιχεία που συνεκτιμήθηκαν, κατά την άποψή του, ήταν τα εξής: πρώτον, στην Ιταλία υπήρχε ένα ισχυρό φιλοκουρδικό λόμπι, ανάλογο με αυτό που υπήρχε στην Ελλάδα· δεύτερον, η κεντροαριστερή κυβέρνηση Ντ' Αλέμα θα συνέβαλλε στη διεθνοποίηση του Κουρδικού· τρίτον, η Ρωσία με αυτό τον τρόπο θα δημιουργούσε προβλήματα στην Τουρκία, με την οποία οι σχέσεις της δεν είναι και ιδανικές.

Όπερ και εγένετο. Η παραμονή όμως του Οτσαλάν στην Ιταλία αποτελούσε μια προσωρινή λύση. Συνεργάτες του κούρδου ηγέτη που βρέθηκαν κοντά του στη Ρώμη εκμυστηρεύονταν ότι ο Απο δεχόταν αφόρητες πιέσεις να εγκαταλείψει το ιταλικό έδαφος, κάτι βεβαίως που δεν κρύβει ούτε και η ιταλική κυβέρνηση. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με το ότι ο κούρδος ηγέτης ένιωσε πως θα αισθανόταν ασφαλής μόνο σε μία φίλη χώρα, την Ελλάδα, από όπου θα μπορούσε να οργανώσει και τον αγώνα του κουρδικού λαού κατά της Τουρκίας, αναζωπύρωσε τα σενάρια για

την έλευσή του στη χώρα μας. Αφέλειες; Όχι, διότι αυτή είναι η πραγματικότητα.

Εκτοτε αρχίζει και η άμεση εμπλοκή της Ελλάδας. Η απόφαση του πρωθυπουργού κ. Κ. Σημίτη όταν ενημερώθηκε εκ νέου από έλληνες βουλευτές για το ενδεχόμενο της έλευσης του κούρδου ηγέτη στην Ελλάδα ήταν και πάλι «όχι». Η θέση αυτή του Πρωθυπουργού είχε ως αφετηρία της το ότι «η παραμονή του Α. Οτσαλάν στην Ελλάδα θα οδηγούσε σε σύγκρουση με την Τουρκία, γεγονός που θα έθετε υπό αμ-

φισβήτηση την πορεία της χώρας προς την ΟΝΕ».

Το κυβερνητικό στέλεχος που επιφορτίστηκε με το καθήκον να αποτρέψει την έλευση του κ. Οτσαλάν στην Ελλάδα ήταν ο πρώην υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Α. Παπαδόπουλος, ο οποίος έστειλε, όταν έμαθε ότι ο Οτσαλάν προτίθεται να έρθει στην Ελλάδα, προφανώς κατ' εντολήν του πρωθυπουργού κ. Κ. Σημίτη, ειδικό απεσταλμένο στη Ρώμη ο οποίος θα ξεκαθάριζε στον κούρδο ηγέτη ότι «δεν επρόκειτο σε

καμία περίπτωση να του χορηγηθεί πολιτικό άσυλο».

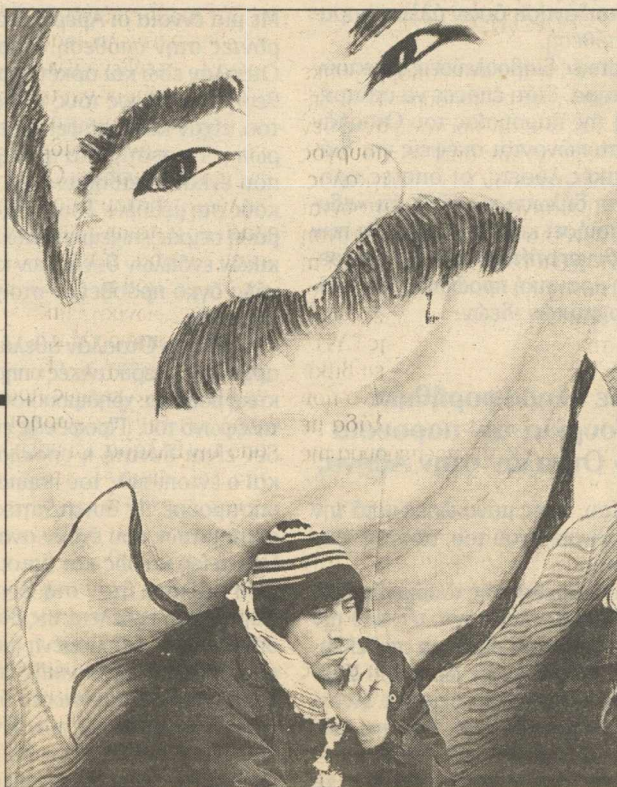
Ο κ. Παπαδόπουλος, από την εποχή των κυβερνήσεων του Α. Παπανδρέου, είχε αναμειχθεί, και μάλιστα με πλήρη επιτυχία, σε διάφορες υποθέσεις που είχαν σχέση με τους Κούρδους και οι οποίες, εκτός των άλλων, απαιτούσαν λεπτούς χειρισμούς. Ως εκ τούτου, έχαιρε της εμπιστοσύνης του Οτσαλάν.

● «Μην έλθεις στην Ελλάδα»

Ορθά-κοφτά ο κ. Παπαδόπουλος διεμήνυσε στον κούρδο ηγέτη ότι, «αν έρθει στην Ελλάδα, θα συλληφθεί». Η απάντησή του κ. Οτσαλάν, όπως υποστηρίζει αυτόπτης μάρτυρας της συνάντησης, ήταν: «Δεν θα το κάνει αυτό σε μένα ο Αλέκος». Εξηγήθηκε ταυτοχρόνως στον κούρδο ηγέτη ότι η παραμονή του στην Ελλάδα θα επέφερε ζημία τόσο στον ίδιο όσο και στην υπόθεση του Κουρδικού, ενώ του παρασέθηκαν και διαβεβαιώσεις ότι η Ελλάδα θα ήταν πά-

ντοτε στο πλευρό του. Μάλιστα η σχετική συζήτηση διεξαγόταν και... εγγράφως λόγω της αποφυγής των «κοριών» που πίστευε ο κούρδος ηγέτης ότι είχαν φυτέψει οι Ιταλοί στο δωμάτιο όπου διέμενε. Προς στιγμήν διεφάνη ότι ο Οτσαλάν επείσθη αφού μετά τη συνάντησή αυτή κάλεσε το υψηλόβαθμο στέλεχος της ΚGB που βρισκόταν κοντά του καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής του στη Ρώμη και του ζήτησε να διερευνήσει τη δυνατότητα επιστροφής του εκ νέου στη Ρωσία.

Εκτοτε αρχίζει μια ατελείωτη περιπλάνηση για τον Οτσαλάν. Η μαγιά του κούρδου ηγέτη, όπως παραδέχονται ακόμη και συνεργάτες του, να μιλάει στο τηλέφωνο είχε ως επακόλουθο να εντοπιστεί το κρησφύγετό του από τις μυστικές υπηρεσίες των ΗΠΑ. Η κυβέρνηση της Ρωσίας, μετά την αποκάλυψη του κρησφύγετου, δεχόταν ισχυρές πιέσεις από την Ουάσιγκτον, με το πρόσχημα ότι «υποθάλπει την τρομοκρατία», να τον εκδώσει. Ως έσχα-

Κούρδος διαδηλωτής κάτω από αφίσα με τον Οτσαλάν, έξω από την ελληνική πρεσβεία του Λονδίνου

Στο τέλος είχε

ΟΙ ΜΥΣΤΙΚΕΣ υπηρεσίες των ΗΠΑ και της Τουρκίας, οι οποίες με τη βοήθεια των αρχών της Κέννας οργάνωσαν και εκτέλεσαν επιτυχώς την απαγωγή και μεταφορά του κούρδου ηγέτη στην Τουρκία, διευκολύνθηκαν, κατά κάποιον τρόπο, στο έργο τους και από ένα ακόμη στοιχείο. Ο ηγέτης των Κούρδων, ιδιαίτερα μετά την τηλεφωνική επικοινωνία του με τον ίδιο τον πρωθυπουργό κ. Κ. Σημίτη, όπως αφήνουν να εννοηθεί συνεργάτες του, άρχισε να γίνεται καχύποπτος. Η καχυποψία αυτή μάλλον ενισχύθηκε και από τη συμπεριφορά των στελεχών της ΕΥΠ οι οποίοι προέβησαν σε ένα λάθος: προκειμένου να αποφύγουν τον «ερασιτεχνισμό» των ανθρώπων του κούρδου ηγέ-

Ελλάδα και γιατί κατέληξε στην Κένυα

χέρια της ΜΙΤ

τη λύση ανεδείχθη εκ νέου η Ελλάδα - με τη λανθασμένη εκτίμηση ότι ο κ. Σημίτης θα υποκύψει στις πιέσεις του φιλοκουρδικού λόμπι.

Το αεροσκάφος που μετέφερε τον Οτσαλάν προσγειώθηκε στις 29 Ιανουαρίου 1999, ημέρα Παρασκευή, στο αεροδρόμιο του Ελληνικού. Ο κούρδος ηγέτης συνοδευόταν από τον κ. Ναζάκη και δύο ακόμη άτομα, όπως παραδέχεται και επισήμως σήμερα η κυβέρνηση. Το ερώτημα που τίθεται είναι: Είχε ενημερωθεί η κυβέρνηση για την έλευση του Οτσαλάν; Επισήμως όχι. Η ΕΥΠ, όμως, γνώριζε για την άφιξή του, έστω και αν ο πολιτικός προϊστάμενος της υπηρεσίας κ. Α. Παπαδόπουλος εμφανίζει μια κάπως διαφορετική εικόνα υποστηρίζοντας ότι οι συνοδοί του κούρδου ηγέτη «είχαν παραπλανήσει τις υπηρεσίες του VIP ότι δήθεν μετέφεραν ένα ρώσο υφυπουργό και οι αστυνομικές υπηρεσίες ελέγχου του αεροδρομίου δεν επεσημάναν το γεγονός αυτό,

όπως επίσης και ο πύργος ελέγχου δεν ενημέρωσε το κλιμάκιο της ΕΥΠ που ήταν εκεί ότι επρόκειτο να αφιχθεί αεροπλάνο από τη Ρωσία».

Η πραγματικότητα είναι ότι ο κούρδος ηγέτης εξήλθε από το αεροδρόμιο, κάτι που γνώριζε βεβαίως η κυβέρνηση. Ο Οτσαλάν μετέβη στη Νέα Μάκρη, όπου διανυκτέρευσε στο σπίτι της ποιήτριας κυρίας Βούλας Δαμιανάκου, από όπου την επομένη μετέβη στο σπίτι του κ. Ναζάκη, στη Βαρυμπόμπη, όπου συναντήθηκε με τον αρχηγό της ΕΥΠ κ. Σταυρακάκη ύστερα από μεσολάβηση του υπουργού Εξωτερικών κ. Θ. Πάγκαλου. Τι διημέφθη μεταξύ του αρχηγού της ΕΥΠ και του κ. Οτσαλάν; Ο κ. Σταυρακάκης του μετέφερε την αμετακίνητη και κατηγορηματική θέση του πρωθυπουργού κ. Κ. Σημίτη ότι εξακολουθεί να παραμένει ανεπιθύμητος στην Ελλάδα. Από τη στιγμή αυτή άρχισε να παίζεται η δεύτερη πράξη του δράματος.

Τι έπραξε η κυβέρνηση όταν

βρέθηκε ενώπιον ενός τελεσιμένου έστω γεγονότος, δηλαδή της παρουσίας του κ. Οτσαλάν στην Αθήνα; Η άποψη του πρώην υπουργού Εσωτερικών κ. Παπαδόπουλου, όπως διευκρινίστηκε από τον πρώην υπουργό Δημόσιας Τάξης κ. Πετσάλνικο που υποτίθεται ότι τον ενημέρωσε για την άφιξη του κ. Οτσαλάν στην Ελλάδα, όπως τουλάχιστον δηλώνει ο ίδιος, ήταν ότι ούτε λίγο ούτε πολύ θα έπρεπε να συλληφθεί ο Οτσαλάν για παράνομη είσοδο στην Ελλάδα.

● Η μετάβαση στο Μινσκ

Η πρόταση αυτή απορρίφθηκε από τον πρωθυπουργό κ. Κ. Σημίτη. Με την πρόταση αυτή δεν συμφώνησε ούτε ο υπουργός Εξωτερικών κ. Θ. Πάγκαλος. Ετσι άρχισαν να αναζητούνται σενάρια για την απομάκρυνση του Οτσαλάν, ο οποίος μετά τη συνάντησή του με τον κ. Σταυρακάκη είχε τεθεί πλέον υπό την άμεση εποπτεία της ΕΥΠ.

Ο κούρδος ηγέτης επιβιβάζεται στο ίδιο αεροπλάνο που τον μετέφερε στην Ελλάδα με προορισμό την πρωτεύουσα της Λευκορωσίας, το Μινσκ, όπου, ύστερα από συνεννόηση που είχε κάνει ο ίδιος με τον συνεργάτη του, αξιωματούχο της πρώην ΚΓΒ, θα επιβιβάζονταν σε άλλο αεροπλάνο που θα τον μετέφερε στη Ρίεκα και από εκεί στην Ολλανδία. Οι αρχές του Μινσκ δεν έδωσαν άδεια υπερπτήσης από τη Ρίεκα στο Μινσκ, με αποτέλεσμα το αεροπλάνο του κούρδου ηγέτη να επιστρέψει αυτή τη φορά στην Ελλάδα. Προσγειώθηκε στον Αραξο, από όπου ο Οτσαλάν μεταφέρθηκε στην Πάργα.

Η δήλωση του κούρδου ηγέτη προς «Το Βήμα» δεν ήταν διόλου τυχαία. Κατ' αρχήν ο κ. Οτσαλάν, σπάζοντας τη σιωπή του, παρέβη μια συμφωνία που είχε κάνει με τις ελληνικές αρχές να μη γνωστοποιήσει επ' ουδενί την παραμονή του στην Ελλάδα.

Δεύτερον, και σημαντικότερο, πραγματοποιήθηκε ύστερα από μια δραματική τηλεφωνική επικοινωνία που είχε με τον ίδιο τον πρωθυπουργό κ. Κ. Σημίτη κατά την οποία ο τελευταίος του γνωστοποίησε κάτι το αυτονόητο: η Ελλάδα δεν επρόκειτο να του παραχωρήσει πολιτικό άσυλο ούτε θα του επέτρεπε να παραμείνει σε ελληνικό έδαφος, αφήνοντας ωστόσο ανοικτό το ενδεχόμενο να αναζητούσε τρόπους για την ασφαλή μεταφορά του στο εξωτερικό. Ποια ήταν η αντίδραση του ηγέτη των Κούρδων; Όπως αποκαλύπτουν άτομα που έζησαν μαζί του κατά την παραμονή του στην Ελλάδα, είπε: «Ο Ανδρέας δεν θα μου το έκανε αυτό».

Η τηλεφωνική επικοινωνία του πρωθυπουργού κ. Κ. Σημίτη με τον ηγέτη των Κούρδων ερμηνεύθηκε και ως πράσινο φως για την αναχώρησή του από την Ελλάδα. Οι υπεύθυνοι της ΕΥΠ, μετά τις διαβεβαιώσεις που είχαν δώσει οι κ.κ. Παπαδόπουλος και Σταυρακάκης προς τον πρωθυπουργό κ. Κ. Σημίτη ότι «η υπηρεσία μπορούσε να του εξασφαλίσει ασφαλή καταφύγιο», άρχισαν να αναζητούν ένα μέρος όπου θα μπορούσε να μεταφερθεί ο κ. Α. Οτσαλάν, ο οποίος εν τω μεταξύ είχε «αποκοπεί», για ευνόητους λόγους, από τους συνεργάτες του στην Αθήνα οι οποίοι μετά την Πάργα έχασαν τα ίχνη του για να τα βρουν ύστερα από πέντε περίπου ημέ-

ρες. Τι είχε συμβεί; Η Επιτροπή Κρίσεων που είχε συσταθεί στους κόλπους της κυβέρνησης (Θ. Πάγκαλος, Σ. Κοσμίδης, Α. Παπαδόπουλος) για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα Οτσαλάν είχε επεξεργαστεί ένα σχέδιο για τη φυγάδευση του κ. Α. Οτσαλάν στο εξωτερικό.

Αρχικά ο κούρδος ηγέτης θα μεταφερόταν σε ένα ιδιόκτητο νησί στις Σεϋχέλλες, όπου θα είχε πλήρη ασφάλεια, και από εκεί στη Νότια Αφρική, στην οποία θα μπορούσε να ζητήσει πολιτικό άσυλο. Πώς εκπονήθηκε αυτό το σχέδιο; Παράγοντες του υπουργείου Εξωτερικών ήρθαν σε επαφή με ελληνικόπριο κρούσο ο οποίος διατηρεί ισχυρά οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα στις Σεϋχέλλες. Θεωρήθηκε ότι είναι ένα άκρως σοβαρό, φερέγγυο και αξιόπιστο άτομο. Είναι ένας από τους βασικούς χρηματοδότες του ΔΗΚΟ, του οποίου ηγείται ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Γ. Κληρίδης, χρηματοδότης ελληνικών βουλευτών, συντάκτορας σε επιχειρηματικές δραστηριότητες του βασιλιά της Σαουδικής Αραβίας Φαχντ και με ισχυρές πολιτικές και οικονομικές διασυνδέσεις στη Νότια Αφρική.

Ο ίδιος, τρεις ημέρες αφότου του ζητήθηκε από Έλληνες παράγοντες να βοηθήσει για τη μετάβαση του Οτσαλάν στις Σεϋχέλλες, παρουσίασε στην ηγεσία του υπουργείου Εξωτερικών ένα πλήρες σχέδιο: ο ηγέτης των Κούρδων θα έφευγε με το προσωπικό του λίαν τζετ από την Ελλάδα, θα πετούσε κατευθείαν στις Σεϋχέλλες, όπου είχε κανονιστεί να περάσει τα σύντομα, και θα κατευθυνόταν σε ένα νησάκι ιδιοκτησίας του. Μάλιστα, είχε προσφερθεί να παράσχει και φρουρά 25 ατόμων που θα είχαν ως αποστολή τους να διασφαλίσουν την παραμονή του κούρδου ηγέτη στις Σεϋχέλλες.

● Ο τελευταίος σταθμός

Το σχέδιο προέβλεπε ακόμη την παραμονή του κούρδου ηγέτη σε αυτό το νησί για τρεις μήνες ώσπου να επιλυθεί το θέμα με τη Νότια Αφρική, από την οποία θα ζητούσε επισήμως πολιτικό άσυλο.

Το σχέδιο αυτό όμως ουδέποτε υλοποιήθηκε. Αντί για τις Σεϋχέλλες ο κ. Α. Οτσαλάν «πέταξε» για την Κένυα. Το ερώτημα που ανακύπτει - και δικαιολογημένα - είναι γιατί επελέγη η Κένυα, που θεωρείται μια πρακτοκρατούμενη περιοχή. Η εξήγηση που δίνεται, αν και δεν είναι πειστική, είναι ωστόσο αληθοφανής: η Κένυα ήταν απλώς ένας ενδιάμεσος σταθμός και επιλέχθηκε προκειμένου ο Οτσαλάν να απομακρυνθεί όσο το δυνατόν γρηγορότερα από την Ελλάδα. Ο λόγος; Η παρουσία του στη χώρα μας είχε διαρρεύσει στις μυστικές υπηρεσίες των ΗΠΑ, οι οποίες με αλληπάλληλα ανεπίσημα διαβήματα, τόσο προς τον πρωθυπουργό κ. Κ. Σημίτη όσο και προς τον υπουργό Εξωτερικών κ. Θ. Πάγκαλο, ζητούσαν την έκδοσή του στην Αγκυρα. Πότε εντοπίστηκε; Μάλλον όταν το αεροσκάφος που τον μετέφερε από το Μινσκ στην Αθήνα κατευθύνθηκε προς τον Αραξο. Πώς αλλιώς μπορεί να ερμηνευθεί ο ισχυρισμός των τούρκων επισήμων ότι πράκτορες της ΜΙΤ επί 12 ημέρες παρακολουθούσαν τις κινήσεις του κούρδου ηγέτη ή ακόμη και οι «ληροφορίες» της «Μιλίτ» ότι η Αγκυρα διημέριζε στην Αθήνα πως η «υπόθεση Οτσαλάν» αποτελεί casus belli.

MARTYRIA

Τι συνέβη στο Ναϊρόμπι

Το ΒΗΜΑ παρουσιάζει λεπτομέρειες των καθοριστικών παρασκηναίων κινήσεων που έγιναν στην πρωτεύουσα της Κένυας παρουσιάζοντας ταυτόχρονα τη μαρτυρία από ένα πρόσωπο «κλειδί» που διαθέτει, λόγω της διπλής ιδιότητάς του, σειρά στοιχείων για όσα διημερίθησαν πριν από την εξαφάνιση του κούρδου ηγέτη και τον ρόλο της τοπικής κυβέρνησης, τον 44χρονο Έλληνα αναπληρωτή υπουργό Υγείας της Κένυας κ. Βασίλη Κρητικό.

«Ο Οτσαλάν απήχθη όχι το ξημέρωμα της Τρίτης αλλά στις 4 η ώρα το απόγευμα της Δευτέρας λίγο προτού ανεβούν στη γέφυρα της εθνικής οδού Ναϊρόμπι-Μομπάσα που οδηγεί στο αεροδρόμιο του Ναϊρόμπι. Ο Έλληνας πρέσβης είχε λάβει διαβεβαιώσεις από κεννάτες αξιωματούχους, οι οποίοι είχαν έλθει το πρωί της Δευτέρας στην πρεσβευτική κατοικία, ότι ο Οτσαλάν θα οδηγηθεί με ασφάλεια στο αεροδρόμιο. Φαίνεται όμως ότι τα σχέδια ήταν εντελώς διαφορετικά. Σταμάτησαν το αυτοκίνητο του πρέσβη, τον έβγαλαν με τη βία έξω, πέταξαν τα κλειδιά του αυτοκινήτου και το κομβόι συνέχισε την πορεία του στον ίδιο δρόμο που πάει για τη Μομπάσα. Σταμάτησαν λίγο πιο κάτω. Εστριψαν από κάποιους χωματόδρομους και κατευθύνθηκαν πάλι προς το αεροδρόμιο. Δεν μπορώ όμως να προχωρήσω, λόγω της ιδιότητάς μου και της ειδικής θέσης μου, στην αποκάλυψη περισσότερων λεπτομερειών. Εκείνο που μπορώ να σας διαβεβαιώσω είναι ότι εγώ δεν είχα καμία ιδέα για την παρουσία του Οτσαλάν. Πληροφορήθηκα τα πάντα την τελευταία στιγμή» σημειώνει ο κ. Κρητικός.

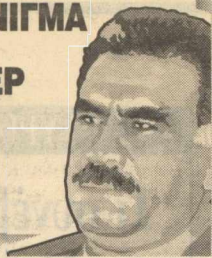
Την εκτέλεση της σχετικής εντολής ανέλαβε ο κ. Καταρίμπα που εμφανίστηκε στην πρεσβευτική κατοικία ενώ ο υπουργός Εξωτερικών κ. Γκορνάνα είχε αναλάβει την εποπτεία της διαδικασίας.

Σημειώνεται ότι στο Ναϊρόμπι εδρεύει ισχυρό κλιμάκιο της Μοσάντ - δημιουργήμα των εξαιρετικών «παραδοσιακών» σχέσεων που υπάρχουν μεταξύ των δύο χωρών μετά την αρωγή της Κένυας στην επιχείρηση το 1976 των ισραηλινών κομάντος στο Εντεμπε και την εξουδετέρωση των αεροπειρατών που ανήκαν στην οργάνωση «Μπάαντερ-Μάινχοφ».

Β. Γ. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ

γίνει καχύποπτος

τη, τον απέκοψαν από αυτούς ενισχύοντας την καχυποψία του. Τι συνέβη στην Κένυα; Ουδείς γνωρίζει μετά απολύτου βεβαιότητας. Από τη στιγμή όμως που ο κούρδος ηγέτης έφθασε εκεί, η τύχη του κατά κάποιον τρόπο ήταν προδιαγεγραμμένη. Και αυτό ανεξαρτήτως αν υπήρχε ή δεν υπήρχε δόλος στην απόφαση της κυβέρνησης για τη μεταφορά του στην Κένυα. Ο λόγος είναι πολύ απλός: Ποιος μπορεί να λάβει στα σοβαρά τις διαβεβαιώσεις των υπηρεσιών της Κένυας, που ελέγχονται απολύτως από τις μυστικές υπηρεσίες των ΗΠΑ, ότι θα συναινούσαν στην ασφαλή αναχώρηση του κούρδου ηγέτη από την πρεσβευτική κατοικία;

Ουάσιγκτον και Τελ Αβιβ έθεσαν τις μουσικές υπηρεσίες τους στη διάθεση της Αγκυρας για τη σύλληψη του Οτσαλάν

Ο αποφασιστικός ρόλος των ΗΠΑ

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ

ΤΗΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ Δευτέρα ο αμερικανός πρέσβης στην Αθήνα κ. Νίκολας Μπερνς έτρωγε το καθιερωμένο του μπρέκφαστ όταν τον ζήτησε στο τηλέφωνο (γύρω στις 7.15 το πρωί) ο υπουργός Εξωτερικών κ. Θεόδωρος Πάγκαλος. Ανήσυχος ο πρέσβης έτρεξε στο τηλέφωνο και άκουσε - με έκπληξη - τον κ. Πάγκαλο να του εξηγεί πως ο Αμπντούλάχ Οτσαλάν κρυβόταν ως πριν από λίγες ώρες στην ελληνική πρεσβεία στο Ναϊρόμπι και ότι ακόμη αγνοείτο η τύχη του. Ο κ. Πάγκαλος ρώτησε τον κ. Μπερνς αν γνωρίζει τι συ-

νέβη και κατά πόσον ήξερε αν και ποιος απήγαγε τον ηγέτη του PKK. Ο αμερικανός διπλωμάτης τηλεφώνησε με τη σειρά του στο κέντρο επιχειρήσεων του Στέιτ Ντιπάρτμεντ στην Ουάσιγκτον και ζήτησε περαιτέρω ενημέρωση. Σε λίγες ώρες, και αφού η Αγκυρα είχε ήδη ανακοινώσει τι συνέβη, ο κ. Μπερνς έλαβε την επίσημη πληροφόρηση που ζήτησε και οδηγίες για το τι έπρεπε να απαντήσει σε νεότερα ερωτήματα του κ. Πάγκαλου. Πράγματι σε επόμενη τηλεφωνική επικοινωνία ο κ. Μπερνς δήλωσε ότι «οι αμερικανικές υπηρεσίες δεν είχαν ανάμειξη στην απαγωγή και βίαιη μεταφορά του Οτσαλάν στην Τουρκία».

Η υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ κυρία Μάντλιν Ολμπραϊτ είχε δώσει εντολή στις αμερικανικές μουσικές υπηρεσίες να βοηθήσουν με κάθε τεχνικό τρόπο τις αντίστοιχες τουρκικές για να συλλάβουν τον Οτσαλάν

Οι κινήσεις της CIA και η συνεργασία της με τη ΜΙΤ

ΤΟ ΠΡΩΙ της Τετάρτης ο αμερικανός διπλωμάτης δέχθηκε ένα νέο τηλεφώνημα από τον κ. Πάγκαλο. «Μήπως οι αμερικανικές υπηρεσίες θα μπορούσαν να βοηθήσουν ώστε να φύγουν από την Κέννα, χωρίς να συλληφθούν, δύο συνεργάτες του κ. Οτσαλάν (ηλικίας 20 και 24 ετών αντίστοιχως), καθώς και ένας συνταγματάρχης των ελληνικών μυστικών υπηρεσιών, που είχαν μπει στη χώρα με πλαστά χαρτιά;» ρώτησε ο Έλληνας υπουργός. Ο κ. Μπερνς ζήτησε προθεσμία λίγων ωρών και επικοινωνήσε με την Ουάσιγκτον. Η απάντηση ήταν ότι οι αμερικανικές αρχές δεν θα μπορούσαν σε καμία περίπτωση να βοηθήσουν τις δύο συνεργάτες του Οτσαλάν διότι ήταν μέλη του PKK, το οποίο οι ΗΠΑ θεωρούν επίσημως τρομοκρατική οργάνωση. Όσο για τον συνταγματάρχη της ΕΥΠ, η Ουάσιγκτον δεχόταν να μεσολαβήσει στις αρχές της Κέννας προκειμένου να φύγει από εκεί χωρίς προβλήματα.

Δεν ήταν βεβαίως η πρώτη φορά που οι κκ. Πάγκαλος και Μπερνς συνομιλούσαν για τις κινήσεις του κ. Οτσαλάν. Ο αμερικανός διπλωμάτης είχε ρωτήσει ευθέως κατά πόσον ο κούρδος ηγέτης είχε έλθει στην Αθήνα και ο κ. Πάγκαλος είχε απαντήσει την πρώτη φορά που είχε φθάσει στο Ελληνικό ότι «σταμάτησε μόνο για λίγες ώρες για ανεφοδιασμό». Ο κ. Μπερνς είχε μεταφέρει το προσωπικό ενδιαφέρον της υπουργού Εξωτερικών κυρίας Μάντλιν Ολμπραϊτ για τη σύλληψη του κ. Οτσαλάν και την έκδοσή του στην Τουρκία.

Η κυρία Ολμπραϊτ είχε άλλωστε δώσει εντολή στις αμερικανικές υπηρεσίες να βοηθήσουν με κάθε τεχνικό τρόπο τις τουρκικές υπηρεσίες στο πλαίσιο της αντιτρομοκρατικής συνεργασίας των δύο χωρών. Ο κ. Μπερνς δεν είναι καθόλου βέβαιος ότι γνώριζε τις κινήσεις της CIA και του FBI καθώς οι υπηρεσίες αυτές δεν ενημερώνουν απαραίτητα τον επικεφαλής της πρεσβείας.

Ανώτερος αξιωματούχος του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας

με τον οποίο επικοινωνήσε «Το Βήμα» εξήγησε πάντως ότι η κυβέρνηση Κλίντον έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην υπόθεση Οτσαλάν. «Ο πρόεδρος Κλίντον έστειλε προσωπικό μήνυμα στον πρόεδρο Ασάντ της Συρίας ότι παίζι με τη φωτιά στην υπόθεση Οτσαλάν και τον ζήτησε να τον εκδιώξει από τη χώρα» ανέφερε ο εν λόγω αξιωματούχος και συνέχισε: «Ο αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών Στρόουμπ Τάλμποτ τηλεφώνησε στους Ιταλούς και τους πίεσε να διώξουν τον Οτσαλάν».

Οι αμερικανικές υπηρεσίες παρακολουθούσαν μεθοδικά όλα τα ευρωπαϊκά αεροδρόμια. Ο αξιωματούχος του Λευκού Οίκου υπογράμμισε μιλώντας προς «Το Βήμα» ότι «μόλις είχαμε ενδείξεις ότι ο Οτσαλάν θα πήγανε σε κάποια πόλη ενεργοποιούσαμε αμέσως τις υπηρεσίες μας για να αποτρέψουμε την εγκατάστασή

του ή την παροχή ασύλου».

Πέραν των διπλωματικών προπαθειών όμως είναι σαφές ότι η Ουάσιγκτον και το Ισραήλ έθεσαν τις μουσικές υπηρεσίες τους στη διάθεση της Αγκυρας για τη σύλληψη του Οτσαλάν. Η CIA και οι ισραηλινές υπηρεσίες ανακάλυψαν, π.χ., τον κούρδο ηγέτη στη Ρωσία από την υποκλοπή τηλεφωνικών επικοινωνιών του. Στη συνέχεια ο κ. Τάλμποτ έθεσε το θέμα στη ρωσική κυβέρνηση, ενώ άλλοι αμερικανοί αξιωματούχοι πίεσαν τη Μόσχα να τον απελάσει με αντάλλαγμα πολεμικό υλικό υψηλής τεχνολογίας που έδωσε η Τουρκία στις ρωσικές ένοπλες δυνάμεις. Ενα σημαντικό ερώτημα που αναμένει απάντηση είναι κατά πόσον οι αμερικανικές υπηρεσίες γνώριζαν όλες τις κινήσεις του κ. Οτσαλάν από τη στιγμή που ήλθε για δεύτερη φορά στην Αθήνα. Η κινητοποίηση των αμερικανικών μουσικών υπηρε-

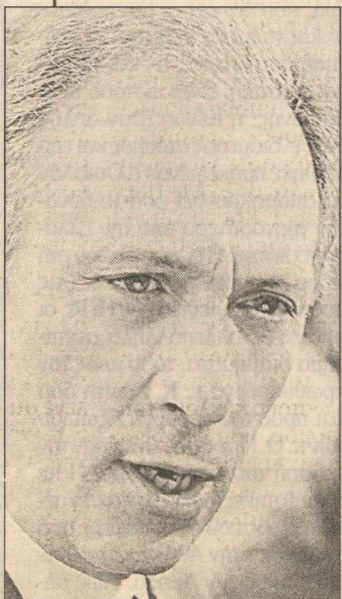
σιών ήταν τέτοια που δύσκολα θα τους ξέφυγε η άφιξη του κ. Οτσαλάν και στη συνέχεια η μεταφορά του στην Κέννα. Παρ' όλα αυτά στελέχη τουρκικών και αμερικανικών υπηρεσιών ισχυρίζονται ότι τον ανακάλυψαν στο Ναϊρόμπι μόλις τέσσερις-πέντε ημέρες προτού συλληφθεί.

Σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, η CIA και το FBI συνεργάστηκαν επί έξι μήνες με την ΜΙΤ και τις άλλες τουρκικές υπηρεσίες για τη σύλληψη του κ. Οτσαλάν. Η συνεργασία ήταν αποτέλεσμα εντολής της κυρίας Ολμπραϊτ και είχε τη μορφή συνεχούς παροχής πληροφοριών που συνέλεξαν οι Αμερικανοί από δορυφόρους, άλλα «τεχνικά μέσα» και, τέλος, τους πράκτορές τους σε διάφορες χώρες. «Χωρίς την αμερικανική υποστήριξη, οι Τούρκοι δεν θα είχαν ποτέ τον Οτσαλάν στα χέρια τους» ανέφερε χαρακτηριστικά αμερικανός αξιωματούχος.

Ασαφής εξάλλου παραμένει ο ρόλος της Μοσάντ στην επιχείρηση του Ναϊρόμπι. Οι Ισραηλινοί δεν διαψεύδουν το γεγονός ότι τα τελευταία δύο χρόνια παρείχαν πολύτιμες πληροφορίες στην ΜΙΤ καθώς και εκπαίδευση σε ειδικές επιχειρήσεις στις μονάδες του τουρκικού στρατού που πολεμούσαν το PKK. Επισημαίνουν μάλιστα, με ικανοποίηση, ότι από τότε που εγκαταστάθηκε αυτή η συνεργασία «άρχισε το επιχειρησιακό τέλος του PKK». Την ίδια όμως στιγμή αρνούνται επίμονα ότι άνδρες της Μοσάντ έπαιξαν ρόλο στην απαγωγή του κ. Οτσαλάν. Ο πρωθυπουργός του Ισραήλ Βενιαμίν Νετανιάχου ζήτησε από τον αρχηγό της Μοσάντ Εφραίμ Χαλεβύ να διαψεύσει επισήμως ανάμειξη της. Ο κ. Χαλεβύ αρνήθηκε να το κάνει με το επιχείρημα ότι στο μέλλον η υπηρεσία θα πρέπει να διαψεύδει ή να επιβεβαιώνει κάθε επιχείρησή.

ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΑ

Τι σκοπεύει να κάνει τώρα η Αγκυρα

Ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας κ. Ισμαήλ Τζεμ δεν μπόρεσε να διαφύγει τον πειρασμό να διατυπώσει ορισμένα δηκτικά σχόλια απέναντι στην Ελλάδα

Η ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΗ συμπεριφορά της Αγκυρας απέναντι στην Αθήνα θα αρχίσει να μεταβάλλεται μόλις ολοκληρωθεί η φάση των θριαμβολογιών για τη σύλληψη του Οτσαλάν. Η τουρκική διπλωματία μεθοδεύει τη δράση της σε δύο άξονες: ο ένας θα περιλαμβάνει την καταγγελία της Ελλάδας σε διάφορους διεθνείς οργανισμούς, ξεκινώντας πιθανότατα από το ΝΑΤΟ, με την κατηγορία ότι επέδωσε τον εδαφικό διαμελισμό της Τουρκίας· ο δεύτερος θα αφορά τη μειονότητα και αναμένεται η ανάληψη μιας εντατικής προπαγανδιστικής εκστρατείας με στόχο τη δημιουργία εντυπώσεων στη διεθνή κοινή γνώμη για δήθεν καταπίεση των μουσουλμανικών πληθυσμών. Ανοικτό παραμένει το ερώτημα αν η Τουρκία προτίθεται να ωθήσει τα πράγματα στην ταχεία κορύφωση και στη δημιουργία μιας διεθνούς κρίσης ή αν θα κρατήσει τις επιθέσεις της στο επίπεδο της διαρκούς τριβής που θα έχει στο επόμενο στάδιο αλλά τουλάχιστον θα είναι διαχειρίσιμη.

Ο πρωθυπουργός κ. Μπουλέντ Ετζεβίτ και ο υπουργός Εξωτερικών κ. Ισμαήλ Τζεμ ως τώρα απέφυγαν να ανοίξουν το θέμα των ελληνοτουρκικών σχέσεων μετά την υπόθεση

Οτσαλάν και περιορίστηκαν σε διάφορες επί μέρους πολιτικές παρατηρήσεις. Ο κ. Τζεμ βέβαια δεν μπόρεσε να διαφύγει από τον πειρασμό να διατυπώσει ορισμένα δηκτικά σχόλια τόσο απέναντι στην Ελλάδα όσο και στον κ. Θ. Πάγκαλο. Τα κρίσιμα στοιχεία πάντως αρχίζουν να φαίνονται ήδη σε πιο χαμηλό επίπεδο. Ο Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Τουρκίας στο Συμβούλιο της Ευρώπης πραγματοποίησε μια σφοδρή επίθεση εναντίον της Ελλάδας διαβάζοντας ένα κείμενο το οποίο έδειχνε να είναι προετοιμασμένο από το υπουργείο του και το οποίο επικέντρωνε στη θεωρία ότι η Ελλάδα προσέφερε την υποστήριξη της σε αποσχιστικά κινήματα. Επίσης διπλωματικές πηγές στην Αγκυρα άρχισαν να ομιλούν για τις «αμαρτίες» της Ελλάδας τις οποίες τώρα θα κληθεί να «πληρώσει». Παρά τις αρχικές αυτές τάσεις, αναμένεται να υπάρξουν και ωριμότερες σκέψεις στην Αγκυρα. Η αφαίρεση της κουρδικής παραμέτρου από τις ελληνοτουρκικές σχέσεις μπορεί να αποβεί ένα στοιχείο υπέρ της ομαλοποίησης και της αποκατάστασης ενός κλίματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Ο νέος υπουργός Εξωτερικών κ. Γ. Παπανδρέου έκανε άλλωστε μια πρώτη θετική

χειρονομία καθώς εγκαινίασε τη θητεία του συναντώντας την περασμένη Παρασκευή, με τον τούρκο πρεσβευτή κ. Τουγκάν.

Το σημαντικό νέο στοιχείο στην πολιτική της Τουρκίας απέναντι στις γειτονικές χώρες είναι η αίσθηση της μεγάλης υπεροχής δυνάμεων. Ο κοινός τόπος όλων των διπλωματικών αναλύσεων στην Αγκυρα είναι ότι η Τουρκία μέσα από την υπόθεση Οτσαλάν αναδεικνύεται η αδιαμφισβήτητη «περιοχική δύναμη» την οποία ουδείς μπορεί να αγνοήσει και πολύ περισσότερο να προκαλέσει. Οι τούρκοι διπλωμάτες υπαινίσσονται με αυτό τον τρόπο τόσο την εξαναγκαστική υποχώρηση της Συρίας, η οποία προ της απειλής του πολέμου υποχρεώθηκε να ζητήσει από τον Οτσαλάν να εγκαταλείψει το έδαφός της, όσο και τη συμπεριφορά της Ελλάδας. Εκδηλώνεται άλλωστε μια διάθεση για προβολή των θέσεων της στα διμερή θέματα με έναν πιο αδιόλλακτο τρόπο. Με την ίδια αντίληψη θα προσεγγίσει η Τουρκία και τα θέματα των σχέσεων της με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ηδη η τουρκική πολιτική και διπλωματική ηγεσία θεωρεί ότι με τη σύλληψη του Οτσαλάν ξεπερνιέται πλήρως το θέμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τουλάχιστον στο σκέλος που αφορά τις μειονότητες.

N. ΜΑΡΑΚΗΣ

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

Ο πολιτικός αντίκτυπος

ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ αναλυτές διατυπώνουν τώρα προβλέψεις για το τι θα συμβεί στην ελληνική πολιτική σκηνή. Οι εκθέσεις της αμερικανικής πρεσβείας στην Αθήνα μεταδίδουν την ατμόσφαιρα αστάθειας, ανεξέλεγκτων φημών και σκιαμαχιών, ενώ προβλέπουν ότι «ο κ. Σημίτης δεν θα μπορέσει εύκολα να επιβιώσει πολιτικά για πολύ καιρό». Η μόνη θετική εξέλιξη για αυτούς είναι ο διορισμός του κ. Γιώργου Παπανδρέου στη θέση του υπουργού Εξωτερικών. «Η σχέση Πάγκαλου-Ολμπραϊτ είχε γίνει σχεδόν αφόρητη» τόνιζε αμερικανός διπλωμάτης στην Ουάσιγκτον· και προσέθετε ότι «η σταγόνα που ξεχείλιζε το ποτήρι ήταν το γεγονός ότι αποκάλυψε μια εντελώς προσωπική της επιστολή προς αυτόν για τις επαφές του κατά τη διάρκεια περιόδους στα Βαλκάνια».

Οι Αμερικανοί είναι επίσης δυσαρεστημένοι με την επιθετική υπεροψία που επιδεικνύουν τούρκοι αξιωματούχοι έναντι της Ελλάδας μετά τη σύλληψη Οτσαλάν. «Οι δηλώσεις Τζεμ ήταν απαράδεκτες» υπογράμμισε χαρακτηριστικά αμερικανός αξιωματούχος, ο οποίος προσέθετε με κυνισμό: «Πρέπει βέβαια να παραδεχθούμε ότι οι κκ. Ετζεβίτ και Τζεμ μάς επέτρεψαν μετά την απαγωγή του κούρδου τρομοκράτη να χρησιμοποιούμε την αεροπορική βάση του Ινσιρλίκ σε επιθέσεις εναντίον του Ιράκ».